

* شستشوی پول در روسیه

Money Laundering in Russia

قسمت دوم

ترجمه از: فریده تدمی اصفهانی

ارتباطات مشرق اروپا

روسیه تنها کشور بلوک شرق نیست که در معرض شستن پول قرار گرفته است .
 دوبرادر مهاجر به امریکا ، به نامهای دیوید و مایکل اسموش کوچی (SMUSH KEVICH) هم اکنون منتظر محاکمه به اتهام کلاهبرداری از دولت ایالتی کالیفرنیا به مبلغ یک میلیارد دلار هستند . البته خود آنها این اتهام را رد میکنند . براساس اظهارات آقای چیتسارف آنها شبکه‌ای از کمیانیهای نقلی جهانی در روسیه و کشورهای مستقل مشترک‌المنافع (۱) برای شستن پول خود ایجاد میکنند . کینه‌حرائی 6-7 مغارستان را که دارای پیشرفته‌ترین سیستم مالی در بلوک شرق است ، بزرگترین مرکز شستن پول در اروپای شرقی میدانند . حتی بلغارستان عقب افتاده نیز هدف شستن پول است . در تابستان ۱۹۹۲ قاچاقچیان نیجریه‌ای هروئین اقدام به استفاده از سیستم بانکی بلغارستان برای انتقال ۶/۱ میلیون دلار از نیجریه به ایالات متحده نمودند .
 خارج از روسیه ، کوششی که در سطح بین‌المللی برای متوقف کردن شستن پول صورت میگیرد ، روش تعقیب سرده‌های مواد مخدر است . اما در روسیه که انواع دادوستدهای غیرقانونی با سودهای هزار درصدی رونق دارد همه این کسب‌ها با معاملات مواد مخدر در غرب پیوند دارد و بقیه حمایت‌های سازمان یافته نیزه "شستشوی پول" مربوط میشود . طبیعت اقتصادی روسیه که بر پایه پول نقد است فرصتهای بیشماری را برای شستن پول ایجاد میکند . مثلاً " بیش از نصف ، مرسدس بنزها شبکه در اروپا به معرض فروش گذارده میشود خریداران روسی دارد . نحوه خرید اتومبیل‌های مذکور این ظن را ایجاد میکند که نقل و انتقال مذکور نوعی شستن پول است و از آنجا که این معاملات جایی ثبت نمیشود ، هیچ راهی برای تعقیب نحوه خرید این اتومبیلها یا مالکین آنها وجود ندارد .

دادوستدهای بیشمار دیگری نیز مشکوک به "شستن پول" است صاحبان هتلهای لوکس در منطقه وارتون (WARTORN) اتحاد جماهیر شوروی سوده‌های کلانی را در عملکرد مالی خود گزارش میدهند که یا تقلبی است یا به تکراریک معامله ذکر شده است. شخص دیگری میگوید فقط برای یکماه سرمایه‌گذاری به او ۱۰۰٪ سود پیشنهاد شده. نرخ این سود بقدری بالاست که او به شستن پول مشکوک گردید باین دلیل که او تصور میکند کمپانی سرمایه‌گذاری در نظر دارد مبلغ معتابهی پول را از این طریق مشروع کند.

معاملات ساختگی واردات - صادرات از روشهای قابل توجه "شستن پول" است مثلا "مهاجرین روسی در نیویورک کالاهای روسی وارد آمریکا میکنند و کالای آمریکائی به روسیه صادر مینمایند. یکی از کارشناسان مسائل ششوی پول در آمریکا میگوید برای خارج کردن پول نامشروع از آمریکا، مهاجر روسی قیمت کالای روسی را بنحو بازاری افزایش میدهد. اضافه قیمت به روسیه برمیگردد و باینطریق پول شسته میشود. اگر پلیس درصدد بازرسی این دادوستد باشد مهاجر معامله کننده فقط بایستی صورتحسابهای خود را نشان دهد. درست مانند همین عملیات بالعکس برای وارد کننده روسی هم انجام میشود و او هم بهمین ترتیب میتواند پول نامشروع خود در روسیه را با بالا نشان دادن قیمت کالای آمریکائی به خارج از کشور بفرستد.

معاملات تجاری یکی از مقاطعکاران مشهور روسی بنام آندره استروئو (STROEV) نشان میدهد که این عملیات تاجه حد گسترده است. براساس گزارش مطبوعات روسیه استروئو اموال شهرداری را در مرکز شهر مسکو بفروش میرسانده و بنظر میرسد پول حاصل از آن را (که قاعدتا" بایستی متعلق به دولت باشد) از طریق حسابهای بانکی از هنگ‌کنگ به نیویورک و بالاخره به حسابی در قبرس که توسط خود او کنترل

میشده ارسال مینموده است. جزیره قبرس که از نظر سیاسی تقسیم شده معبری برای پول داغ روسیه است و بانوجه بایدکه به روسیه نزدیک است از معدود کشورهایی است که اتباع روسی میتوانند بدون ویزا از آن دهن کنند. حفظ اسرار بانکی وعدم وجود قانونی در مورد منسج شستن پول در قبرس برفریندگی این کشور میافزاید. براساس گزارشات مطبوعات روسی، معاملات غیرقانونی استروئو نهایتا "منجر به تأمین مالی املاکسی حدود ۳۳۰۰۰۰ دلار در آتلانتیک سیتی و نیوجرسی گردید. او هم اکنون از روسیه فرار کرده و در امریکازندگی میکند. از صنعت نفت نیز بعنوان سکوی برای عملیات شستن پول استفاده میکنند یک کمپانی خدمات نفتی در امریکای شمالی (که پس از ورشکستگی کمپانی دیگری بوجود آمده بود) قبل از برنده شدن در یک قرارداد حفاری در سیبری، سه میلیارد دلار از عملیات خود در روسیه سودبرد ولی کارش بدلیل عدم پرداخت ارجانب شرکای روسی متوقف گردید. گزارشات مختلف و منابع نزدیک به کمپانی مذکور در مورد عملیات پول‌شویی، از طریق حسابهای بانکی قبرس شک و تردیدهایی را گزارش کرده‌اند.

تقلبات مالی در صنعت بانکداری نیز شایع است و بسیاری از این تقلبات با کمک مسئولین بانک مرکزی صورت میگیرد. گاه اغتسارات اسنادی تقلبی مورد استفاده قرار میگیرد. باین ترتیب که تلکسی به بانک مرکزی برای انتقال مبلغی از یک حساب در بانکی به حسابی در بانک دیگر (که از طرح تقلب اطلاع دارد) ارسال میشود. سابقا "کلیمه این انتقالات از طریق بانک مرکزی انجام میشد و مکرر برای چنین تقلباتی مورد استفاده قرار میگرفت. تاکنون افرادی در ارتباط با افتضاحتی از این قبیل توقیف شده‌اند که بین آنها میتوان از رئیس بانک ارزی، کانگسترهای گرجی، اعضای مافیای چین، عده‌ای از مقامات رسمی بانک مرکزی نام برد. در موردی که موضوع شصت میلیارد روبل (حدود پنجاه

میلیون دلار) مطرح بود مقامات بانک مرکزی برای دریافت رشوه از یک بانک تجاری تحت پیگرد قرار گرفتند. بانک تجاری را بانک مرکزی خواسته بود مبالغی را به یک کمیاسی ظاهری (کاغذی) انتقال دهند. از آن هنگام بانک مرکزی روشهای عملیاتی را برای پیگیری چنین تقلباتی ایجاد کرده است.

اما فساد در بین مقامات عالی یکی از بزرگترین موانع در راه تدوین مقررات برای منع شستن پول و سایر نیمکارهای مالی است. یکی از مقامات امریکائی که در مورد شستن پول در روسیه تحقیق میکند میگوید "بانک مرکزی در مورد فساد گذشته بسیار حساس است و اقداماتی برای پاکسازی انجام میدهند اما مقامات بانک مرکزی میدانند که در این مورد نمیتوانند فرمانده باشند. افراد دیگری که به شرایط واقف‌ترین خوشبینی کسری دارند. آقای چیوتاروف (CHEBOTAREV) از بنجره‌اش که به میدان اکثر روسیه با محسمه بزرگ لندن، باز میشود به‌مؤسه دولتی همسایه اشاره میکند و میگوید "تنها چیزی که بانک مرکزی برای با مافیای چین انجام داده است اینستکه یک نرده آهنی دور ساختمان کشیده است.

رئیس کمیته اجرائی 7-9 میگوید "علیرغم همه این مسائل قطعا" روسیه بزرگترین مرکز شست و شوی پول دنیا نیست زیرا این موقعیت قطعا" به جایی حرایالات متحده آمریکا تعلق ندارد. عملیات شست و شوی پول در روسیه به پای گسترش آن در کشورهایی مانند و نژوتلا و پاناما، که این کار را تا حدیک هنر پییش برده‌اند، نیز نمیرسد. اما در روسیه سرعت یکی از جدیدترین روشهای شستن پول رایج شده است؛ که بصورت کنترل مالکیت و مدیریت مؤسسات پولی عمل می‌کند. پلیس مسکو تخمین میزند که حدود ۲۵٪ بانکهای محلی توسط جنایتکاران سازمان یافته کنترل میشوند. گروههای سازمان یافته تبهکاری مینوانند در مورد بانکهایی که مالکیت آنها روشن است و

متعلق به مافیا نیستند کنترل‌های غیرمستقیمی اعمال کنند. مشاور دولت امریکا در مورد شست و شوی پول خانم مارگارت کین (MARGARET KEANE) میگوید: معمولاً "شوینده پول حساب سپرده‌های باز میکند و مبلغ قابل توجهی را در آن به ودیعه میگذارد بعد بانک را تهدید میکند که اگر تقاضاهای خاص او برآورده نشود پول خود را از حساب می‌کشد. این تقاضاها شامل نگهداری اموال آلوده و تأمین مالی بنگاه‌های نیهگاری است. بانکهای کشورهای مستقل مشترک المنافع (۱) (کشورهای آسیای مرکزی) بدلیل احتیاج مستمر به منابع، برای تأمین مالی فعالیتهای روزانه کمپانی مادر، بیشتر در معرض اینگونه نقلات هستند. خانم کین (KEANE) اضافه میکند که گروه‌های تبهکاری ممکنست پول کثیف را مستقیماً به یک مؤسسه تجاری واریز کنند و به آنها اجازه دهند که هم این پولها را بشویند و هم هزینه‌های شرکت را بپردازند. آنها در روش عملیاتی خود ممکنست محصولات کمپانی را هم بخرند و فروش دوباره آنها را پوششی برای پنهان کردن پولهای نامشروع خود قرار دهند.

پس از انحلال پارلمان روسیه در ماه اکتبر چندین بانک کوچک که وابسته به گروه‌های تبهکار بودند، بوسیله نظام بانک مرکزی بسته شدند. بنظر میرسد پارلمان متعهد روسیه که بر بانک مرکزی سرپرستی داشت این فعالیتها را خنثی می‌کرد. براساس گزارش نیروی انتظامی روسیه اکثر بانکهای بسته شده احتمالاً "در شستن پول شرکت داشته‌اند.

بهر حال قتل بیش از ۱۲ نفر بانکدار روسی هنوز لاینحل مانده است. مسئولین قسوی انتظامی روسیه معتقدند این قتلها با تبهکاران سازمان یافته و در بعضی موارد با شستن پول ارتباط دارد. برجسته‌ترین چهره بانکی که کشته شد نیکلای لیگاجف (NIKOLI LIGACH) رئیس بانک کشاورزی دولتی (ROSSELHOZBANK) بود. براساس گزارشات مطبوعات مسکو قتل او

بخاطر استنکاف از اعطای وام کشاورزی سوسیست‌دار دولتی صورت گرفت.

رئیس کمیته اجرائی G-7 عقیده دارد به دلیل موفقیت کوششهای پلیسی و انتظامی، نفوذ در سیستم بانکی آخرین مرحله در تکامل شست و شوی پول در دنیا است. سوداگران مواد مخدر نخست پولهای خود را در یک حساب بانکی پارک میکنند. در مرحله دوم وقتی قانوناً گزارش مبالغ بالا به مسئولین اجباری است، آنها شروع به جابجایی پولهای خود میکنند. وقتی که بهشت‌های سندی حفظ اسرار بانکی مانند لوکزامبورگ نیز شروع به تدوین و اجرائی مقرراتی مینمایند، که بموجب آن بایستی در مورد حسابهای مشکوک اطلاعاتی بدست داد، مرحله سوم عملیات آغاز میشود. براساس گفته رئیس کمیته اجرائی G-7 در عرض ۱۸ ماه گذشته درصد زیادی از فعالیتهای بانکی بوسیله مدیران منحصص، حقوقدانان و بانکداران سابق کنترل شده است. بتدریج کمپرسه‌گذاری پول نقد مشکل شده، کارتلهای مواد مخدر روشهای پیچیده‌تری یافته‌اند آنها شرکتی‌هایی را که سابقه فعالیتهای بانکی مشروع دارند می‌خرند و این اقدام کمک بیشتری به پنهانکاری معاملات آنان مینماید.

برای شویندگان پول راه‌حلهای مستقیم‌تری نیز وجود دارد. گروههای تبهکار تشخیص داده‌اند که مؤثرترین راه برای فرار از کنترل بدست آوردن کنترل بانکهاست. دقیقاً "در هر گوشه‌ای از دنیا کوشش میشود که بهمین طریق عمل کنند. در روسیه بخصوص گرفتن کنترل بانک بسیار آسان است زیرا هیچ مقررات کنترل کننده‌ای روی مالکیت بانک وجود ندارد. حتی برای تبهکاران محکوم شده نیز خرید یا گشایش بانک ممنوعیتی ندارد.

در حقیقت منشاء شروع و تزریق سرمایه برای بعضی از بزرگترین و آبرومندترین بانکهای خصوصی نامشخص است. مثلاً "در اطراف اینکوم بانک (INKOMBANK) که رئیس آن "آ" عضو کمیته مرکزی حزب کمونیست

بوده است بحث زیادی وجود دارد. در پائیز گذشته گزارش شده که بانک مذکور ۴۰ میلیون دلار سرمایه‌گذاری از برادران لهمن (LEHMAN BROTHERS) دریافت داشته است و باین ترتیب بانک مذکور اولین بانک با سرمایه خارجی است. اما لهمن وقوع چنین معامله‌ای را به تنندی رد کرد.

بانکداران روسی از این ادعا بسیار خشمگین شدند و یکی از رقبای روسی اظهار داشت که احتمالاً "طرح فریبکارانه‌ای در کار بوده است. وقتی در مورد این اشتباه از قائم مقام رئیس بانک در این مورد سؤال شد او سعی کرد که به جدائی بین کمپانی SHEARSON و LEHMAN اشاره کند و گفت که منشاء پول از SHEARSON هم نبوده و از کمپانیهای مختلفی که او مایل به افشای نام آنها نیست تأمین شده است.

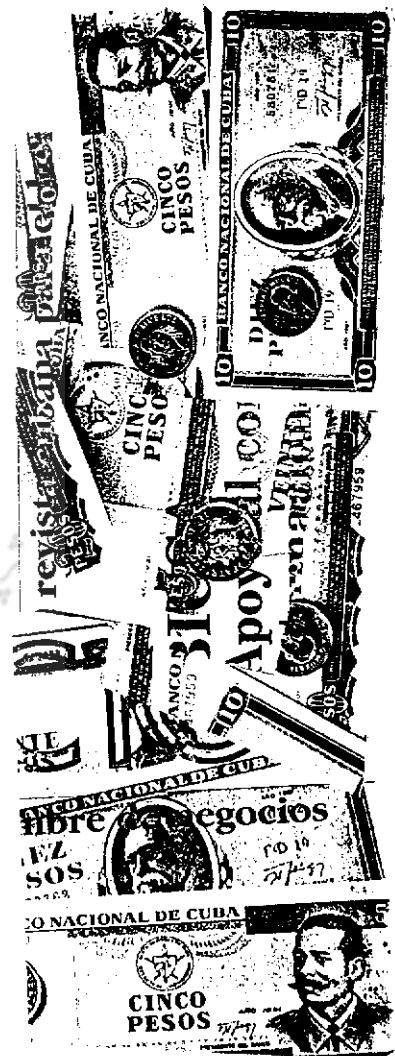
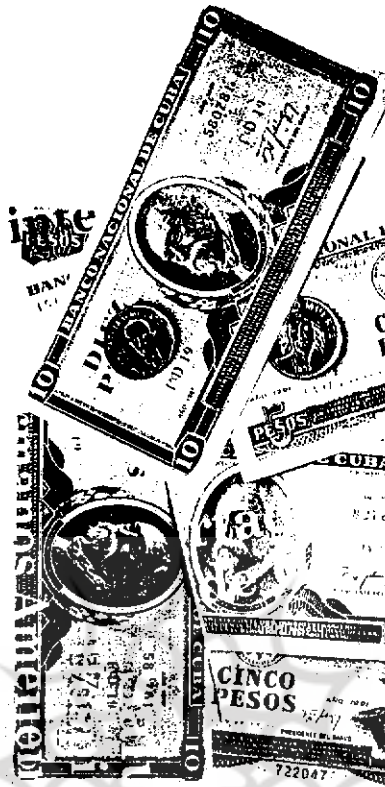
بنظر میرسد که سرازیر شدن سیل دلار به اقتصاد روسیه تبهکاری را در آن کشور شدت بخشیده است. اجازه ورود و خروج دلار در کشور قطعاً "شستن پول را آسانتر کرده است بعد از انحلال پارلمان در ماه اکتبر بانک مرکزی اعلام نمود که مبادلات ارزهای خارجی از اول ژانویه غیرقانونی است و کمپانیهای مختلف بایستد ارزهای خارجی خود را به دلار تبدیل نمایند. اکثریت عقیده داشتند که مقررات وضع شده از نظر اجرائی مواجه با مشکل شود و احتمالاً "بازار سیاه را ترغیب نماید. بنابراین ممنوعیت نگهداری ارز خارجی از هر نوع سرعت اصلاح شد و مقرر گردید که فقط معاملات خرده‌فروشی به روبل انجام شود و حسابهای گشایش یافته در بانکها به ارزهای قوی مخالف مقررات نیست. مبادلات روزافزون دلاری که در روسیه رواج دارد اثرات سیاستهای پولی را از بین برده و تورم را افزایش میدهد بهمین جهت کوششهایی که برای جلوگیری از این مبادلات بعمل می‌آید متضمن خطراتی برای شویندگان پول در سرزمین بی‌قانون روسیه است. خانم کین (KEANE) عقیده دارد که هنوز از نظر سیاسی این خطر وجود

دارد که حسابهای ارزی را متوقف کنند.

نگاهی به غرب

مسئولین روسی برای مبارزه با مشکل روزافزون شست و شوی پول به همکاری بیشتر با قوای انتظامی غرب امیدوارند. برای شروع این اقدام، روسیه در نظر دارد به کنوانسیونهای استراسبورگ و وین که محل همکاری برای مبارزه با سوداگری بین المللی مواد مخدر است به پیوندند.

علاوه بر آن، مقامات روسی اطلاع دادند که میلیاردها دلار پول کسب شده غیرقانونی در بریتانیا و بانکهای سویس سپرده گذاری شده است. پلیس بریتانیا تخمین میزند که در سالهای اخیر حدود ۲۷ میلیارد دلار از روسیه خارج شده و فقط از طریق بانکهای انگلیس شسته شده است. مقامات روسی در مورد عدم همکاری کشورهای خارجی برای بازگرداندن این پولها شکایت دارند اما کوششهای خود آنها هم ناتمام مانده و گرفتار دسیسه های سیاسی در کشور میشود. مثلاً "بورس یلتسین رئیس جمهور روسیه بعد از کودتای ۱۹۹۱ کوششی را برای یافتن ذخائر حزب کمونیست آغاز کرد. رقم این ذخائر دهها میلیارد دلار تخمین زده میشد. اما این تحقیقات پس از مرگ اسرارآمیز افراد مرتبط با آن متوقف گردید.

هنوز یکی از مسائل مهمی که روسیه در ارتباط با طرفهای بین المللی خود با آن روبروست تفاوت در تفسیر لغات است. روسها نه فقط مالیاتی را که بخاطر فرار از مالیات از کشور خارج میشود نوعی شستن پول میدانند بلکه ادعا میکنند که بیشتر قراردادهای مالیاتی نیز از پولهای کسب شده غیرمشروع نشأت میگیرد. مثلاً "مقامات روسی از کوشش برای یافتن اطلاعاتی در مورد یک حساب خاص در ایالات متحده خسته شدند. آنها میگفتند که ما رقم ده میلیون دلار را با اضافه شماره حساب داشتیم و فقط بدنبال نام صاحب حساب بودیم اما مقامات امریکایی گفتند که بدون دلیلی مبنی بر غیرقانونی بودن پول اقدامی نخواهیم کرد. روسها باین نکته مضمون بودند که سپرده گذار یکی از مقامات وزارت است که قانوناً نمیتواند چنین رقم بزرگی را در حساب خود داشته باشد زیرا مقامات دولتی از شرکت در مبادلات تجاری ممنوع هستند.

قانونگذاری در غفلت

Legislation in limbo

دولت روسیه به تهیه قانون ضد تبهکاری اقدام کرده ولی سرنوشت این قانون نامعلوم است. مقامات انتظامی میگویند که این قانون بهر حال ممنوعیتهای خاصی علیه شست و شوی پول خواهد داشت و معیارهای بین المللی در مورد لزوم گزارش سبدهای بیش از ده هزار دلار را تعقیب خواهد کرد.

در غرب سعی میشود که روشهای عملیاتی را که منحصر به مخلوط شدن درآمدهای مشروع با غیر مشروع می شود غیر قانونی نمایند زیرا وقتی پولهای نامشروع با درآمدهای مشروع مخلوط شوند نهایتاً تعقیب آنها غیر ممکن میگردد. با اینوصف ضابطین قانون در روسیه معتقدند که گنجاندن چنین مقرراتی در قوانین جدید روسیه غیر محتمل است زیرا طبیعت خاص اقتصاد خصوصی جدید روسیه تا مین مالی کسبهای مشروع را بوسیله پولهای نامشروع التزام آور مینماید. علاوه قوای انتظامی مطمئن نیستند که شرکت در سیستم بانکی یا سایر رشتههای کسب و کار برای تبهکاران محکوم شده مشکلتر شود. آقای چیوتارف (CHEBOTAREV) میگوید: "فکر نمیکنم بد باشد که یک محکوم شروع به کسب و کاری نماید. از نظر اجتماعی مفید است که چنین شخصی تبدیل به یک تاجر درستکار شود."

نتایج انتخابات جدید عدم فاطمینهای قانونی بیشتر را بخود همراه آورده است. آقای الکساندر نائیل قائم مقام اداره جدید بازرسی مطبوعات میگوید بسیاری از قانونگذاران انتخاب شده جدید سابقه ارتباطات تبهکارانه داشته اند و حالا از هرگونه تعقیب مصون هستند.

مؤسسه مقاومت سخت ولادیمیر شیرینوفسکی (VLADIMIR SHIRINOVSKY) ملی گرای دست راستی در مقابل تبهکاری سازمان یافته زمبینه اصلی را برای او فراهم کرد بنحویکه حزب

که این قدرت باعث ثبات کشور گردد، اقدامات حامیان شیرینوفسکی این نکته را روشن میسازد که تفرقهای سیاسی در روسیه از بین نرفته است. ادامه هرج و مرج که احتمالاً "نتیجه" شکاف بین اعضای پارلمان است کمک بزرگی به تبهکاری سازمان یافته میباشد. آقای آندره شیلوفسکی (ANDREI SHILOVSKY) رئیس دفتر کارآگاهی کمپانی NOUKAS ASSOCIATION که مرکز آن در هوستون است میگوید: "وقتی قدرت سازمان یافته دولتی وجود ندارد برای تبهکاران شرایط بسیار مطلوبی فراهم است."

پی نوشتها:

(1) کشورهای آسیای مرکزی

Commonwealth of Independent States

او با نام گمراه کننده آزادخواه دموکرات ۲۲/۸٪ آراء را برای پارلمان بدست آورد. بیش از لفاظیهای نظامی گری، درخواست وی برای تشکیل دادگاههای نظامی بمنظور محاکمه سریع کانسگترهای روسی قلب و فکر بسیاری از اتباع کشور را بخود جلب کرد. پلنتسین پس از نتایج نگران کننده انتخابات و بعنوان عکس العملی در مقابل ناتوانی KGB که هم اکنون به وزارت امنیت تبدیل شده است) برای مطلع کردن اصلاح طلبان از قدرت شیرینوفسکی بقایای آن را تجدید سازمان کرد. پلنتسین قبلاً "KGB را بعنوان ارگان فاسدی مورد انتقاد قرار داده و در تابستان رئیس آنرا برکنار کرد. منابع انتظامی غرب مدت مدیدی است که در مورد عوامل قدیم و جدید KGB و ارتباط آنها با جنایات سازمان یافته مشکوک هستند اما این وزارتخانه بعنوان یکی از مؤثرترین سازمانهای انتظامی در روسیه شناخته شده است. علیرغم قدرتی که پلنتسین در قانون اساسی جدید بدست آورده و اصلاح طلبان امیدوارند